

Het trainen van de mentale spier

Alles over message kennisdag
16-11-2024

Mentability Sportpsychologie

Mentability

Wie geeft deze workshop

Amy Verhagen

Bewegingswetenschapper MSc

Sportpsycholoog VSPN®

Mentale training in sport en revalidatie

Paardensport

Wat gaan we doen

Doel:

- A. Ontdecken van de connectie tussen mentale fitheid en fysiek functioneren
- B. Delen van inzichten in het trainen van de 'mentale spier'

1. Wat is mentaal in sport en bewegen?
2. Hoe beïnvloeden mentaal en fysiek elkaar?
  - a. Prestatie
  - b. Blessures en herstel
3. Mentale training
4. De rol van de masseur in de mentale fitheid van cliënten

Mentability Sportpsychologie

Warming-up

4 elementen van sport

Techniek

Tactiek

Fysiek

Mentaal

ijsberg model van McClelland

Gedrag
Kennis
Vaardigheden

Wat doe je?

Opvattingen
Overtuigingen
Normen

Wat vind je?

Drijfveren
Waarden
Motieven
Karakter

Wat wil je?

Mentability Sportpsychologie

Mentaal in de picture

Mentability Sportpsychologie

Hoe beïnvloeden mentaal en fysiek elkaar?

Prestatief

Pressure en Herstel

Prestatie moment:

- 1 moment
- winst of verlies
- belangen

Stress reactie

Vechten - vluchten - bevriezen

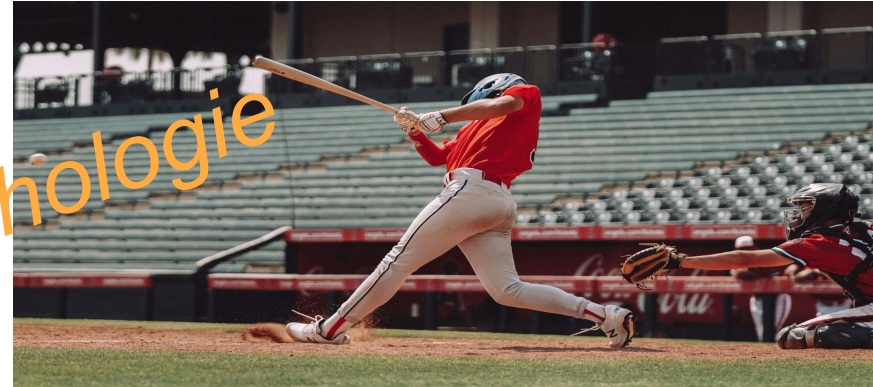
Fysiek

Focus, concentratie

Gedachten

Prestatief

Ontstaan van een blessure

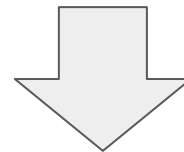
Williams & Andersen, 1998

Mentability Sportpsychologie

Stress reactie

1. Cognitieve interpretatie
2. Verandering in fysiologie en aandacht

Spiertonus↑

Vernauwing van aandacht

Afleiding↑

Welke factoren in het stress-injury herken jij als sportmasseur bij het ontstaan van een blessure of klacht?

Herstel van een blessure

Persoonlijke factoren

- Blessure kenmerken
- Psychologische kenmerken
- Demografische variabelen
- Fysieke factoren

Situatie factoren

- Sport
- Sociaal
- Omgeving

Cognitieve reactie:

- Aanpassen doel
- Waargenomen snelheid herstel
- Zelfperceptie
- Overtuigingen
- Attributies
- Gevoel van verlies of opluchting
- Coping gedachten

Gedrag reactie:

- Therapietrouw
- Gebruik mentale training
- Gebruik sociale steun
- Risicogedrag
- Inspanning en intensiteit
- Coping gedrag

Fysiek en
psychologisch
herstel

Emotionele reactie:

- Angst voor onbekende, onzekerheid
- Spanning, kwaadheid, depressie
- Frustratie, verveling
- Positieve houding
- Verdriet
- Emotie coping

Mentability Sportpsychologie

Mentale training

-1

Disfunctioneren

0

Functioneren

1

Excelleren

Het systematisch trainen en oefenen van mentale vaardigheden in de sportsituatie.

Doelen
Stellen

Omgaan met
Gedachten

Spannings-
regulatie

Aandacht
Concentratie

Visualiseren

Spanningsregulatie

Spanning kan bijdragen aan een goede prestatie

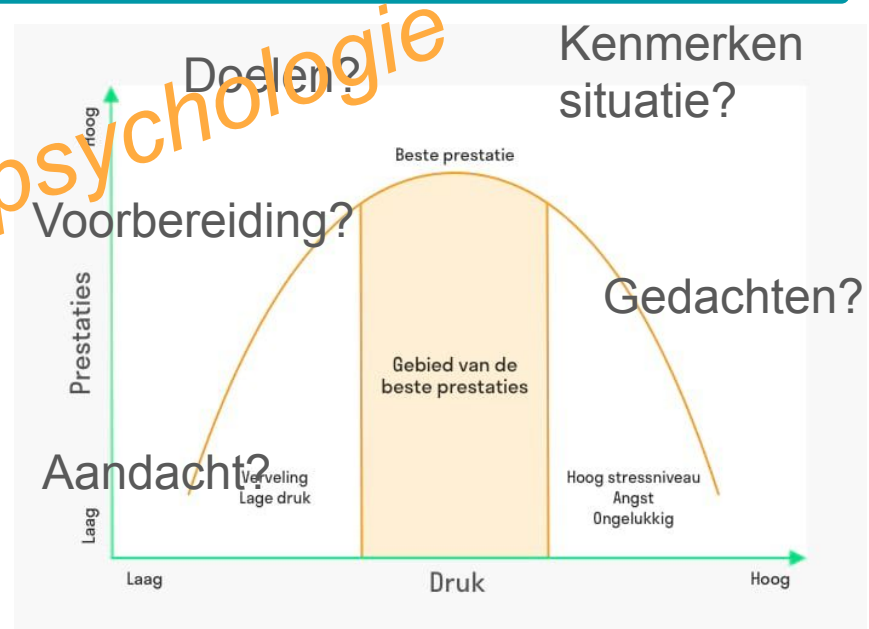
De associaties die we maken met spanning bepaalt of het stresssysteem wordt geactiveerd

Spanning verhogende technieken

- krachtige ademhaling - energieke bewegingen - opzweepende muziek

Spanning verlagende technieken

- rustige ademhaling - spierontspanning - rustige muziek

Omgekeerde U hypothese - Yerkes & Dodson
bron: toolshero.nl

Doelen stellen

Doel = een standaard die iemand wil bereiken binnen een bepaald tijdsbestek

Motivatie

Aandacht op de taak

Zelfvertrouwen

Aandachtraining

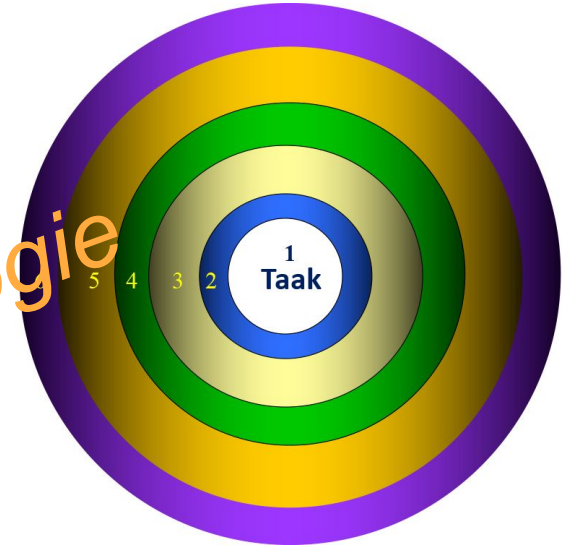
Aandachtsstijlen

Prestatiebepalende taken

Afleidings

Terugkeren in het moment

- Ademhaling - routines - mindfulness - zelfspraak

- Cirkel 1 – Ik en mijn taak
Cirkel 2 – Directe afleiding (buiten jezelf)
Cirkel 3 – Vergelijking (gedachten)
Cirkel 4 – Winnen of verliezen (gedachten)
Cirkel 5 – Consequenties (gedachten, de toekomst)
Cirkel 6 – Wat doe ik hier eigenlijk?

Prestatie ↓

Omgaan met gedachten

Gebeurtenis

Gedachte

Gevoel

Gedrag

Gevolg

Helpende en niet helpende gedachten

Hoe je omgaat met je gedachten
bepaalt je gedrag

Loskomen van je gedachten

ALS JE LOS LAAT

Postbus 1045 6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

**HEB JE TWEE
HANDEN VRIJ**

Loesje

Visualiseren

Visualiseren = het levendig inbeelden van een beweging, situatie of ervaring

Ontspanning

Herstellen

Vorbereiding

Zelfvertrouwen

De rol van de masseur in de mentale fitheid van cliënten

On the job

Hoe kan je als masseur bijdragen aan de mentale fitheid van cliënten?

Doorverwijzen en/of samenwerken

Bij welke signalen zal je als masseur doorverwijzen en/of samenwerken met een (sport)psycholoog?

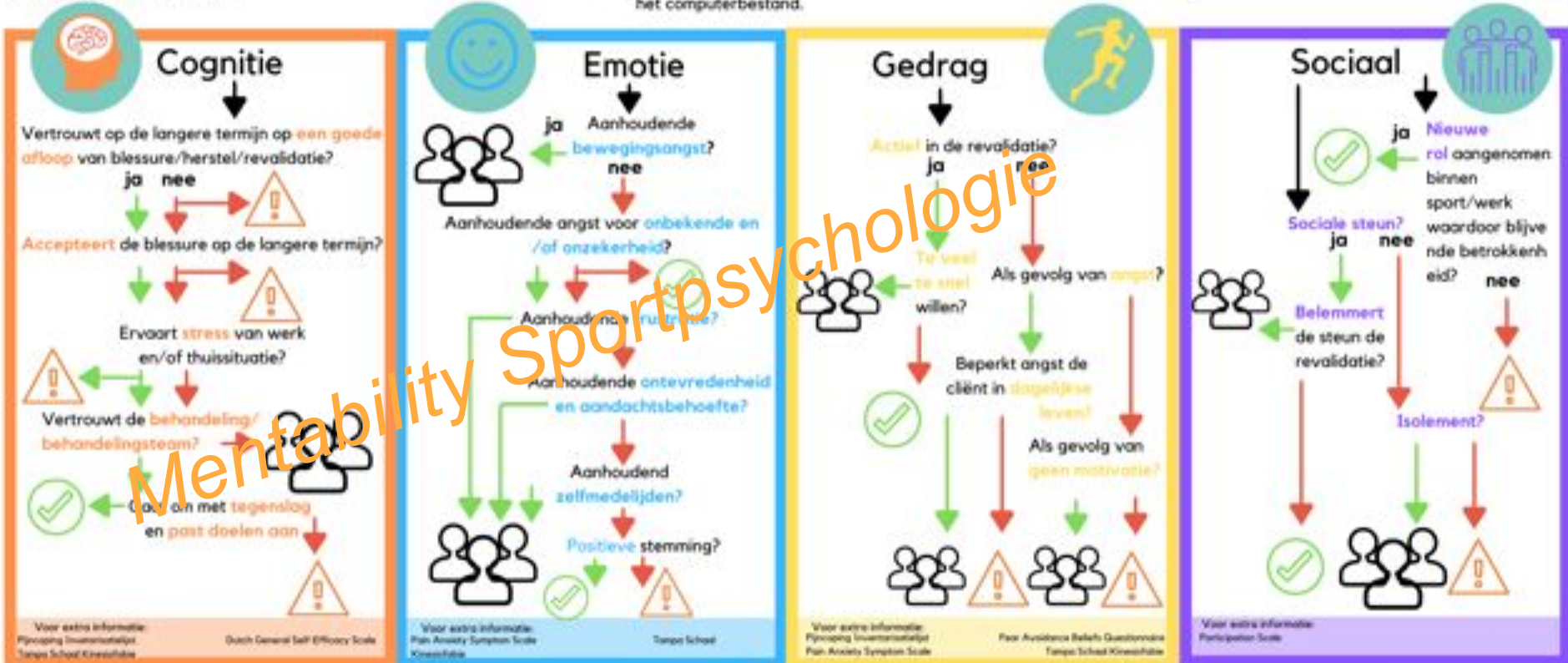

Patiënt verwijzen naar sportpsycholoog?: CEGS model

Beste fysio, hieronder vind je een model die jou een **indicatie** kan geven of jouw patiënt naast fysieke ook **mentale begeleiding** nodig heeft. Wanneer de patiënt valt in een van de **riscogroepen**, kun je overwegen het model tijdens het traject te gebruiken. Voor meer informatie kun je een **filmpje** vinden in het computerbestand.

Gemaakt door: Tough Minds

- Risicogroepen:
- Emotionele problemen
  - Lange trajecten (ACL)
  - Langdurige klachten
  - Topsporter
  - Nieuwe blessure

Amy: 06 498675912

Advies:

- 1x → Kans op mentale begeleiding overleg met sportpsycholoog
- 2x → Grote kans op mentale begeleiding overleg met sportpsycholoog
- 1/2x → Opletten
- 3x → Kans op mentale begeleiding overleg met sportpsycholoog
- 4x → Grote kans op mentale begeleiding overleg met sportpsycholoog

Legenda:

- = goed
- = risicofactor
- = MDO

Vragen?

Waar vind je een sportpsycholoog?

www.vspn.nl

Mentability Sportpsychologie

